

Název programu	Prstem po mapě
Název cyklu	S batohem na zádech
Vypracoval (a)	Projektový tým
Anotace	Pokaždé, když se vydáváme na nějaký výlet nebo na dalekou cestu, musíme si dobře rozmyslet, co si s sebou zabalit. Potřebujeme také zjistit, kdy nám jede vlak, autobus nebo letí letadlo...Netradiční informační lekce zaměřená na cestování.
Cílová skupina	1. – 9. ročník (beseda upravena dle skupin: 1. – 3. ročník, 4. – 6. ročník, 7. – 9. ročník)
Časová dotace	60 minut
Potřebné čtenářské dovednosti (porozumění textu, rychlost)	<ul style="list-style-type: none"> - Čte kratší texty (pokyny k úkolům apod.) - Dokáže v textu vyhledat správnou odpověď - Čte delší texty a dokáže z nich vyvodit informace - Diskutuje nad textem - Prezentuje přečtené spolužákům - Pracuje s obrazovou informací - K přečtenému uvést příklady z reálného života
Osnova programu	Úvod Proč cestujeme? Než vyrazíme na cestu, co musíme zjistit, vymyslet? Úkol – Evropa a její zajímavosti – práce s atlasem Úkol – Světadíly a jejich zajímavosti + prezentace Literatura napříč světadíly Závěr
Vzdělávací oblasti	Jazyk a jazyková komunikace Člověk a jeho svět Informační a komunikační technologie
Klíčové kompetence	K učení Komunikativní Sociální a personální K řešení problémů
Průřezová témata	
Úprava pro handicap	<ul style="list-style-type: none"> - zrakový handicap - mentální handicap (varianta pro mladší) - tělesný handicap

Potřebné pomůcky	<ul style="list-style-type: none"> - MS PPT prezentace – proč lidé cestují - předměty potřebné při cestování a na cestách (např. fotoaparát, rukavice, baterka... nejlépe pro každé dítě jeden) - mapa Evropy pro každého - obrysy jednotlivých světadílů (S. a Stř. Amerika, J. Amerika, Afrika, Asie, Evropa, Austrálie a Nový Zéland) - obrázkové mapy jednotlivých světadílů (viz. text besedy) - hmatové předměty charakterizující jednotlivé světadíly (viz. text besedy) - křídla na létání (A5 tvrdý papír, prostřížená dírka na vložení ruky, pro každé dítě 2x) - DVD Bob a Bobek na cestách (pohádka č. 12. Mount Everest)
Speciální pomůcky	<ul style="list-style-type: none"> - mapa Evropy v Brailleově písmu - atlas světa v Brailleově písmu - obrázky památek pro každý světadíl v Brailleově písmu <ul style="list-style-type: none"> o Socha Svobody o Kristus Spasitel o Eiffelova věž o Pyramidy o Modrá mešita o Opera Sydney
Použitá literatura	<p>Pojď si hrát. Č 16. Brno: Cpress, 2010. ISSN 1802-8381.</p> <p>Jágr, M.: Kluk s křídly. 1. vyd. Praha: Albatros, 1980.</p> <p>Drijverová, M.: Zvědavá sluníčko. 1. vyd. Praha: Albatros, 1990)</p> <p>Adams, S. Nejúžasnější atlas celého světa podle Koumáků. 1. vyd. Praha: Knižní klub, 2009. ISBN 978-80-242-2505-0</p> <p>Boukobza, L.: Už to znám: Testy a hry. 1. vyd. Bratislava: Mladé letá, 2000.</p> <p>Greigová, Ch.: Příručka Vlajky: Průvodce vlajkami celého světa. 1. vyd. Praha: Svojtka, 2008. ISBN 978-7352-936-9</p> <p>Krůtová, J. – Krůta, J.: Se Sluníčkem kolem světa. 1. vyd. Praha: Fragment, 2000. ISBN 80-7200-478-6.</p> <p>Bolek a Lolek: Atlas světa. 1. vyd. Praha: Svojtka, 2002. ISBN 80-7237-585-7</p>

	WALLACE, H.: Obrázkový atlas světa. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 2009. ISBN 978-80-204-2124-1
Přílohy	- Zajímavosti jednotlivých světadílů

Průběh programu

Úvod

Děti sedí s lektorem v kruhu, každý se představí a řekne (dle období školního roku, kdy beseda probíhá), kde byl o prázdninách? (případně, kam se chystá).

Proč cestujeme?

Je připravena MS PPT prezentace s fotografiemi, proč lidé cestují:

- na dovolenou
- za odpočinkem
- do školy, za vzděláním
- do práce...
- za poznáním (Eiffelova věž)
- za zábavou
- za sportem

Je dobré, když u obrázku Eiffelovy věže zazní, že se nachází ve městě Paříži, ve státě Francie, na světadíle Evropa.

Varianta pro nevidomé: pouze diskuze, v případě že použijeme prezentaci, více obrázky popsat.

Varianta pro starší/mladší: Dle věku dětí rozvíjíme jednotlivé důvody cestování. Mladší popisují více obrázků – co tam postavy dělají, případně jestli je napadne, kde to je, jestli je tam zima...), starší více pracují s dalšími příklady, kam se dá cestovat na dovolenou, za prací atd.

Varianta pro mladší: diskuze o dopravních prostředcích

Varianta pro starší: diskuze o tom, co všechno potřebují zařídit před cestou, co k ní budou potřebovat

Auto – benzín, automapa, motor, nafta, pravidla silničního provozu, řidičský průkaz, dopravní značky, semaforey, policisté, benzínové pumpy

Kolo – cyklomapa, batoh

Letadlo – letenka, letecký benzín, kapitán, pilot, letušky, stevardi, kontrola zavazadel (co si nesmíte vzít do letadla – starší)

Vlak – elektrika, nafta, uhlí, jízdenka, nádraží, koleje, strojvůdce, výpravčí, pokladna

Autobus – jízdenka

Lod – moře, řeky, trajekty, palubní lístek, lodní lístek, nafta

Varianta pro mladší:

Úkol – Důležité předměty

Rozdat předměty, které můžeme potřebovat na cestě – co využijeme v létě, co v zimě?

Šála, šátek, čepice, rukavice, sluneční brýle, knížka, mapa, buzola, potápěčské brýle, deštník, plavky, opalovací krém, hrnek, pláštěnka, deštník, nafukovací balon, slaměný klobouk, mapa, deštník, deníček, obinadlo, brýle s obalem, lžička, knížka, foťák, nožik, sirky, batůžek, toaletní papír, dalekohled, baterka, lupa, láhev (předměty nachystat dle aktuálních možností nebo použít pracovní list – časopis Pojd' si hrát)...

Varianta pro mladší:

Co s předměty děláme, kam je oblékáme...

Které předměty jste se vzali v létě? (v případě besedy po prázdninách)

Než vyrazíme na cestu, co musíme zjistit, vymyslet?

KAM a ČÍM?

A co když nevíme?

Kam se podívat?

www...Google Earth, <http://www.cestykrajem.cz/>, Atlas světa, Atlas ČR

Úkol – Evropa a její zajímavosti – práce s atlasem

Viz. Boukobza, L.: Už to znám: Testy a hry, str. 89

Každý dostane před sebe mapu Evropy

Co je modré? – řeka, moře, oceán, rybník

Co je žluté, zelené? – pevnina, lesy

Co je to moře? – velká voda, slaná

Co je to oceán? – největší voda

Co je to ostrov? – pevnina, kolem které je voda

Co je to poloostrov? – výběžek pevniny do moře (

Najděte Českou republiku.

Jaké dopravní prostředky byste použili, kdybyste se chtěli dostat z Islandu do České republiky? – lodí, letadlem, autobusem...

Společně vyjmenovat světadíly.

Varianta pro nevidomé: mapa Evropy v Brailleově písmu

Varianta pro starší: diskuze o Evropě: - viz. příloha

- zajímavá místa
- jídlo
- památky

- průmysl
- zvířata

Úkol – Světadíly a jejich zajímavosti

Rozdělení žáků do 6 skupin: každá dostane obrys (karton) jednoho světadílu a obrázkovou mapu světadílu, kde jsou uvedeny základní informace o památkách, průmyslu, rostlinstvu a živočišstvu pomocí piktogramů. Dále dostanou skupiny ošatku s předměty, které jsou typické pro jejich světadíl.

Viz. Krůtová, J. – Krůta, J.: Se Sluníčkem kolem světa.

Úkolem každé skupiny je pojmenovat všechny předměty, které dostaly, najít nějakou zajímavost v obrázkové mapě a zjistit, o jaký světadíl se jedná.

Pracujeme se světadíly:

Severní a Střední Amerika (bobr, kůň, pomeranče, kaktus, Socha Svobody)
Jižní Amerika (papoušek, banán, indiánská čelenka, vajíčko, Kristus Spasitel)
Asie (panda, hůlky, rýže, Modrá mešita)
Evropa (čáp, vlk, špagety, hodinky, Eiffelova věž)
Afrika (žirafa, slon, káva, písek, gepard, pyramidy)
Austrálie a Nový Zéland (had, koala, klokan, kiwi, opera Sydney)

Varianta pro nevidomé: ukázka světadílů v atlase světa v Brailleově písmu

Varianta pro starší: připravit si prezentaci o světadílu – typické zvíře, stavba, sport, oděv, suroviny (ovoce, zelenina)

Prezentace světadílů a jejich umístění

Každá skupina (světadíl) prezentuje, co patří k jejich světadílu a o jaký světadíl se jedná. Poté umístí obrys (případně obrázkovou mapu) na připravenou modrou plochu tam, kam patří. Prezentace začínají Evropou, odtud se skládá vpravo, vlevo, nahoru, dolů)

Varianta pro mladší:

- pracujeme pouze s dvěma světadíly, nedělíme žáky do skupin. Společně ukazujeme na obrázkové mapě zajímavosti jednotlivých světadílů, případně děti pojmenovávají obrázky, které jim ukáží (Evropa, Asie)
- pustíme pohádku na DVD - Bob a Bobek na cestách – příběh 12. – Mount Everest
- po pohádce otázka, který to byl kontinent, jestli Evropa nebo Asie + shrnutí, co patří do Asie, o čem jsme si ještě povídali

Varianta pro starší:

Úkol: Každá skupina vymyslí, co je typické pro ČR (každá skupina vymyslí 3 věci), poté prezentace ostatním

Varianta pro starší:

Úkol: Jedno dítě – jedna země

Viz. Boukobza, L.: Už to znám: Testy a hry., str. 93

Literatura napříč světadíly

Varianta pro mladší:

Kluk s křídly (Jágr, M.: Kluk s křídly. Praha: Albatros, 1980. 1. vyd.)

Přečteme dětem celý příběh z knížky a při čtení ukazujeme obrázky, zeptáme se žáků, co je to poloostrov (dojde na něj při četbě). Poté se děti ptáme na přečtený příběh

Otázky nad textem:

Kde bydlel kluk? Semily, ostrov Výstrčka

Co je to ostrov? – kus pevniny, kterou obtéká voda

Jak chodil do školy? – převážel ho převozník

Kdo ho vozil? - strýc

Co dělal v zimě, když nemohl chodit do školy? – modeloval ze sněhu sněhuláky, trpaslíky

Která bytost mu splnila přání? - trpaslík

Co si přál? – mít křídla

Co dělal s křídly? – létal do školy a po výletech

Proč mu křídla nezůstala? – půjčil si je pan školník

Proč myslíte, že si pan školník tak moc chtěl půjčit křídla?

Úkol – Jak se létá?

Chtěli byste taky taková křídla? - rozdání křídel

Kam bycste si zaletěli?

Závěr

Tak, a teď vyleťte zase zpátky do školy...

Varianta pro starší:

Literatura pro jednotlivé kontinenty

Napadne vás nějaký literární nebo filmový příběh spjatý s jednotlivými světadíly?

Povídáme si o zajímavostech hrdinů z jednotlivých světadílů. Opět začínáme Evropou.

Evropa: Jen, počkej!, kocour Fiškus, Podivuhodná cesta Nielse Holgerssona Švédskem, Santa Claus, Včelka Mája, Popelka, Karkulka, Pinochio, Bolek a Lolek...

Asie: Opičí král, Aladin, Příběhy tisíce a jedné noci, Sedm let v Tibetu, horolezecké filmy, Gejša, Šogun, Tygr a drak, Pokémoni

Amerika: Mayovky, Superman, Spider-Man, Sám doma – Ztracen v New Yorku,

Afrika: Tarzan, Madagaskar, Bílá masajka, Kniha džunglí

Austrálie: Tazmánský čert, Už zase skáču přes kaluže, Tiché moře vypráví, Pohádky z klokaní kapsy

Závěr

Shrnutí besedy - Kam budeme cestovat, když....?

- budeme chtít někoho pozvat na hory...
- budeme se chtít opalovat...
- chytat ryby...
- vidět starobylé památky

Na závěr každý řekne, na který světadíl by se chtěl podívat a proč. Třeba kdybyste měli půl roku prázdnin, hodně peněz....po závěrečné prezentaci všem popřejeme, aby se jim to splnilo.

Varianta pro starší: najít článek vztahující se ke kontinentu v časopisech (nejlépe časopis 21. století Junior)

Přílohy:
Zajímavosti jednotlivých světadílů

Severní a Střední Amerika

- Niagarské vodopády
- Socha Svobody (NY), Kennedy Space Center, Disneyworld, Bílý dům, Hollywood (otisky), Bermudský trojúhelník, Mont Rushmore, Las Vegas
- rodeo, totem
- Indiáni, Eskymáci – Inuité
- halloween
- americký fotbal, lakros, baseball, rugby, lední hokej
- kohoutí zápasy
- kasina
- sombrero
- tornáda
- lední medvědi
- jízdni policie
- kovbojové
- sob, los, kůň, bobr, humr
- kaktus, bavlna
- pomeranče, dřevo, jablka
- PC
- jazz

Jižní Amerika

- Amazonie, Titicaca, Machu Picchu, Velikonoční ostrovy (vajíčko), Mys Horn
- Kristus Spasitel (Brazílie)
- karneval
- maté, banán
- fotbal
- tango
- brambory, banány, káva
- lamy, papoušek, jaguár
- Indiánská čelenka
- bavlna, vlna
- smaragy

Asie

- Himaláje, Mount Everest, Bajkal, Modrá mešita
- Velká čínská zeď, Tadž Mahal (Indie), transsibiřská magistrála,
- sumo, polo, bojová umění, šachy
- kimono
- rýže, datle, čaj, pistácie, kaviár, skořice, muškátový oříšek
- koberce
- panda, had, ovce, páv, tygr
- tyčinky na jídlo
- tulipán

- rubíny
- guma
- televize, PC

Evropa

- Alpy, fjordy, Koloseum (Řím), Olymp
- upíři v Transylvánii
- Eiffelova věž, Athény, Legoland, Stonehenge
- korida, fotbal
- Vikingové
- sobi, losi, čáp, vlk, jelen
- Tour de France
- Flamenco
- sardinky (Portugalsko)
- sýr, špagety
- hodinky
- jantar
- borovice
- pomeranče, olivy, kaviár, houby
- euro
- sklo
- balet

Afrika

- Sahara, Kilimandžáro, Káhira, oázy, Madagaskar, Nil, Viktoriiny vodopády
- pyramidy
- Mauricius (známka)
- ropa
- Ralley Paříž-Dakar
- ropa
- velbloudi, žirafa, gepard, škorpion, slon, plameňák
- káva, datle, kešu ořechy, hroznové víno, hřebíček, kukuřice
- písek
- Masajové, Tuaregové (Tuareg-čaj)
- diamanty

Austrálie, Nový Zéland

- korálové útesy, Mariánský příkop, buš, Sydney (opera), Hawai
- termitiště
- Maoři
- klokan, kivi, pštros, koala, had
- surfování
- kiwi
- rugby
- vlna
- batáty